

Några anteckningar om Perserud påbörjade 15 nov 1999

Nedtecknade av Bertil Hjalmarsson, Mellstûga

Anund i Pertzruden

Det äldsta omnämmandet av någon Perserudsbo är bonden Anund vars namn nämnes i en uppbördslängd för Elfsborgs lösen i sista kvartsseket av 1500-talet. Det fanns två bröder i Perserud för vilka Anund troligen var huvudman. De två bröderna omnämns i en gammal beskrivning av Arvika socken och benämns då som "husfattiga". En annan källa beskriver dem som "utfattiga". Det betyder att de hade liten eller ingen skatteförmåga. De ägde dock jorden omkring sina gårdar och hade sin näring av den.

Husfattiga kan betyda att de hade primitiva och små hus att bo i

Anund och hans granne bodde säkerligen på området med Nerudden längst ut till söder och sluttningen nedanför framberget mot Lycka. Framberget som fått sitt namn av bebyggelsen vid därframme kallades tidigare "Rabbeberget"

Rabbe = stenig och obruten jord. Odlingen på området fortsatte oförtrutet. De sammanhängande lyckorna blev allt större då tydligen arbetskraft fanns. Snart sträckte sig nyodlingen till sjön väster om nuvarande Nedre Väststuga. Gamla byvägen som tidigare gått i sjökanten mot Skottviken blev också ett odlingsområde. Området slutar på vägen till Skottviken. Åkern kallades på 1860-talet "Nylanne" vilket tyder på en senare uppodling än den som ovan är nämnd.

Husröse som är en gissning

Ett femtiotal meter söder om Nedre Väststuga finns en stenklädd kulle i form av kölen till en uppvälvd båt. Idag ser kullen ut som ett vanligt odlingsröse av vilket det också är en del av. Men inne i röset finns säkert domstenarna från en gård som bestått av en lång låg timrad stuga. Vem vet om inte någon av de nämnda första bönderna bodde här. Ovanför röset finns en jämn plan. från

vilken marken sluttar åt skilda håll Det kan mycket väl vara en gårdsplan i rak sträckning till vägen mot Skottviken

Varför skulle senare tiders odlare tippa stenar ja inte ute på öppna jorden som var så värdefull. Det skedde säkert först efter att de gamla byggnaderna raserats och glömts. Tippning av odlingsstenen finns i stora mängder nere vid sjöstranden. Den sten som inte gick åt till de låga stenmurarna mellan ägorna, förbi nedre Väststuga och Hagalund. Den långa och välbyggda stenmuren runt Övre Väststuga, förbi Mellstuga och fram till Lyckas mark slukade mycket mark och var ett gigantiskt byggnadsverk från den stora odlingstidens dagar , genom 1800-talet och långt in på 1900-talet. Tyvärr raserades hela sträckan av nämnda stenmur vid vägbygget 1980.

En av de allra äldsta gårdarna vet vi med bestämdhet var den låg och revs ej förrän på 1870-talet. Om dess ålder lågt räknat, var 100 år är vi redan tillbaka till 1700-talet. Den beboddes då av Brynte Nilssons familj men hans far Nils Andersson kan också ha bott i den Nils Anderssons far.....

Den gamla gården kan ändå ha en föregångare en stuga på samma tomt.

Anders Olofsson beskrivning om vilka namngivna personer som bott på gården finns i släktlängder på flera ställen.

Oppstuga

Något stenkast öster om Väststuga låg en gård som kallades Oppstuga. Den ombyggdes omkr 1880 av Erik Andersson, som planterade fruktträd och planterade buskar i en kringgårdad täppa. Vid storskiftet ,som var en hemmansreglering flyttades gården till Mellantomta, där den uppfördes. Även fruktträd, buskar och plantering flyttades och märkligt nog också jordkällaren. Erik kom i stor skuld till Byalaget sedan hans del i flyttningarna skulle betalas och kom på obestånd. Han fick varning av sockenprästen för alkoholmissbruk. Hustrun bodde då med sina två söner i torpet Buskarna. Ej många år efter flyttningen av gården till Mellatomta brann den ned för åsknedslag. Andra ägare övertog Mellantomta och byggde nytt, det var Per och Ingegerd Jonasson. Gården Oppstuga finns beskriven på annat ställe.

Lobacken

Strax söder om Oppstuga låg ett torp, Lobacken, där Kajsa Elofsson från Torpet föddes.

Beskattning

Den nya skatteförordningen kom till Arvika Socken i slutet av Gustav Vasas regering. Då var Anders nämnd som jordägare och skattebonde. Först under Karl X Gustavs regering kom en ny skattereform till för våra bygder. Då beskattades inte jorden, man utgående från utsädesmängden beräknade avkastningen av jorden. För den gård som då beskattades i Perserud upptogs beskattning av vad som kunde komma ut av det utsådda 8 7/8 tunnors havre. Höet uppskattades som 7 lass "Fångaskog och feskevatten rekligt och gott" Däremot nämndes uselt huse/bete. Ovanstående beskrivning gällde de två gårdarna där Anund nämns som skattebonde.

Torp som odlades

Utöver vad som nämns i skatteplanen brukades under gårdarna två torp. På dessa uppgavs skörden till 15 lass hö förutom "dreja vall och somt mossvallsbete". På dessa torp nämndes inget utsäde men höskörden var ungefär i samma omfattning som på huvudgårdarna.

Trots att torpen var bebyggda och ganska stora finns det ingen kartskiss över dem, som det gör för huvudgårdarna. Frågan ställer sig nu var låg de två torpen? Säkert kommer Persehaget med i den diskussionen. Man brukar räkna från Gunnarskog inflyttade Elof Persson som den första på området. Det var han inte minst i två generationer odlades Pershaget dessförinnan och Elof Persson var ingift på stället. Pershaget hade sammanhängande marker från Rackstads gräns i Masttakebäcken till nuvarande gårdarna Torpet och Sötomta Pershaget hade Lövängar med lada i Skotta, ägor som bytte ägare under storskiftet Likaså ägde gården markområden i Vrakskiftet. Denna mark övertogs tydligen av Per Elofsson som bosatte sig på Lycka under 1850-talet. Per kom nämligen från Pershaget.

I sammanhanget kan nämnas att Masttakebäcken mot Rackstads gräns är ett mycket gammalt namn. Längre upp i flödet kallades den Vassmyrsbäcken Följaktligen heter viken utanför bäcken Masttakeviken. Viken söderut från Torpet hette Notnäs viken, nu kallas den Torpsviken.

Nuvarande Sötomtudden hette ursprungligen Notnäsudden. Här hängdes näten upp efter fisketuren, då man drog not.

Viken väster om Sötomta kallades Gärdviken, Ryssmyren (av ryssja), Älvoset, Gärdudden.

Gården Gärdets markområde började vid Sötomta, förbi åsen vid Östtomta (Torpåsen) och norr Österut till Stora lycka där Nytomta äger marken.

Gärdet

Det stora delvis nya marksliknande området väster ut över älven och älvoset började odlas ganska tidigt, redan under senare hälften av 1600-talet Hage lades till lycka och lycka lades till teg. För att skydda odlade områden för betande djur lades en stor gårdsgård runt hela området. Detta är dock bara skrivarens teori. Det kan dock försvaras genom beskrivningar från omkringliggande trakter. Gårdsås i Gunnarskog har enligt namnforskning fått namnet just som inhägnat område, åsen med gårdsgården. Gärdeviken har fått sitt namn efter en ingärdning och är äldre än namnet Gärdet

Från 1700-talet. Området öster om Hagen och Gärdet är på kartskissen beskrivet som busk och lövängsområde. Som slutsats kan då understrykas att ett av de nämnda torpen fanns i Hagets marker.

På andra nämnda torpet omtalas att där fanns vall och mossvallsbeten. Mossvallsbetet fanns på Åsmyren som vid den tiden genomstrilades av älven och var en sammahängande myrmark. Myren var under varmare epoker beväxt med lövskog i synnerhet hassel. Vid dränering av myrmarken grävdes på 1920 talet djupa diken och i ett djupare skikt av dikena fanns massor av hasselnötter. Hasselbuskarna hade tydligen växt i kanterna och ute på myrmarken

Åsen

Området som i våra dagar berör flera gårdar , Västtomta, Lycka, Mellatomta, Nystuga och Ängåsen som sedan genom köp fördelades till olika ägare. Åsen tillhör nu Nytomta man blev det genom köp då ägarna till gamla Åsen skingrats. Ägare till Åsen var några år Anders Hyckling, svensk-amerikan, född på Sötomta. Han återvände till USA och ägare till Åsen blev Nils Danielsson på Nytomta. Den siste av gamla ägarna till Åsen byggde Bråten. Han hette Anders Andersson och var gift med Marta Andersdotter från Nordhagen. Båda dog gamla på Bråten där också en av barnen Maria bodde till sin död.

Återstår frågan: Var låg torpet som omnämns i Skatteförslaget från Karl X Gustafs tid? Det kan ha varit på Åsen, vid Ängbäcken eller uppe vid Änga. Vid nämnda ställen finns gamla odlade marker. Ett mindre ställe låg mellan Västtomta och Mellatomta och hette Hansänga. Bara namnet lever kvar. Den lilla väglutningen i jämbredd med Västtomtas ängsmark kallades för "Hansängsbacken"

Perseruds första kvarn

Vattenkvarnen "skvaltkvarnen" i forsen ovanför kraftstationen fanns redan på senare hälften av 1700-talet.

Kvarngrinna

Ett torpställe där låg kvar, åtminstone in på 1920-talet och kallades "kvarngrinna" (I äldre papper Qvarngrinna) Någon medlem på torpet " i Bråten", vilket revs vid sekelskiftet, bosatte sig i Qvarngrinna. Det skulle enligt Hjalmar Andersson f 1878 vara någon av föräldrarna till Petter Nyberg på Nydal.

Söder om Åsen finns lämningar av äldre bebyggelse Öster och söder om Täppa. På en åker på Åsen har hittats gamla mynt och en flintskärva. Åsen är södergräns på ett område från Ängen och Kvarngrinna, nuvarande Nordtomta till älven vid Sandåsen som kan tänkas vara det torp som omnämnes i berättelsen om Anund i Pertzruden. På Täppas område söder om nya vägen fanns en källa som betjänade soldat bostället och skolan i Perserud. Källan är nu utplånad.

Äldre lada

På Gärdets mark i slutningen från Älven på ängsmarken vid Torpåsen fanns en större lada, som var byggd av handkluvet virke. Den kallades på dialekt "klövlada". Det var en lada för ängsslåtter och lövtäkt och var av gammalt ursprung. Enligt Fritz Elofsson har det också funnits en lada eller enkel bostad i skogskanten på Gärdets "StoraLycka"

Sötomta

En del av Notnäsudden (nu kallad Sötomtudden) har varit uppodlad och hela udden har alltid tillhört Sötomta. Här har vid uppodling funnits lämningar efter en tidig bebyggelse och en av fynden var en stengryta. En av de som odlade mark på Sötomtudden hette Anders, Anders far var tydligen född på Lillåsen men bosatte sig på Sötomta, som byggde på en avstyckning av tidigt odlad mark.

Perserud på 16 – 1700 talet

På ”...? Av Perzrudh” en kartskiss över Persrud utförd på 1860-talet under Karl X Gustafs regering finns ingen del av det mellersta området kartlagt. Gränsen för den odlade jorden går från Nerudden till sumpmarken under Framberget. Vid älvens utlopp och väster därom, markeras på kartskissen som löv och betesområde. Detta område som var ingärdat var under 1600-talet och hela 1700-talet oavbrutet under uppodling och här byggdes gårdarna Gärdet, Neristuga, Nordhagen, Nystuga och Nytomta. Först många år senare byggdes Lillåsen och gamla Nordtomta som avstyckningar från Nytomta.

Ofta kommer frågan hur gammalt är begreppet Perserud?

Förutom de namn som uppgivits i Jordaboken och skattelängder sträcker vi oss inte längre tillbaka än till slutet av 1500-talet. Detta genom de nämnda Amund och Anders. Enligt en uppgift i en arméförteckning, som jag aldrig sett, men som noterats av pastor Bengt Redell i hans forskning om Arvika Socken. Enligt denna utkallades en Anders i Pertzeruden till 30 åriga kriget under Gustaf II Adolf fana, och lades på förläggning i Stettin(?). Om det är samma Anders som fortsatte bondyrket samtidigt som Amund, vet vi ingenting om.

Det kan också vara någon med samma namn, Anders, som kom från någon av de två torpen på skattegården. Märkligt nog finns en Amund nämnd tillsammans med Anders och Jon i början av 1700-talet. Det kan alltså inte vara samme Amund som omnämndes i skattelängden. I så fall borde han vara bra mycket över 100 år i ålder. En teori om Anders är att om han omkommit i tretioåriga kriget, skulle det säkert klingat ända fram till våra dagar genom hörsägner och kyrkböcker

Gissningar om Digerdöden

Att bebyggelse fanns i Perserud före Digerdöden på 1360 talet är mycket troligt eftersom det finns spår av gammal odling som nämnts här, t ex fynden av boplatsen på Notnäsudden. Vi vet inte heller om Digerdöden berörde befolkningen i bygden, som ännu var ytterst gles. Kyrkoplatsen vid Arvika nämnes på 1200-talet samt kyrkor i Älgå och Nysocken. I Gunnarskog har dokumenterat går från 6- 700 talet, tex runstenen från Skramle. Vilhelm Moberg skriver i "min svenska historia" Om den ropande rösten i Ingersbyn i sjön Gunnern som ville ha kontakt med någon levande människa från Gunnarskog, kanske Skramle. Den ropande rösten är säkert en arvsägen som förekommer runt om i trakterna. Jämför denna med historien om Ekshärads kyrka, som efter en sömn på hundratalet år påträffas av en vandrande jägare. Perserud har också sin version av sägnen kring digerdöden. Den berättades av August Persson (Född 1873 död 1958 Föräldrar Per och Cajsa på Rågen) Född på Rågen i Ingersbyn, emigrerade till USA men kom tillbaka på äldre dagar och bosatte sig på Lövåsen

Så berättar August fullt trovärdigt om drängen som kom på Racken i båt och såg röken från en stuga i Perserud. Det var en kvinna som bodde i stugan och han frågade henne om han kunde få något att äta. Kvinnan såg hans nödställdhet och bad honom vänta lite. Hon tog fram en skära och skar av en tave korn (bygg) Hon tog sedan och lade de råa kornen i en gryta, torkade dem över elden. Så drog hon kornen genom en stor handkvarn och fick fram några nävar mjöl som hon kokade till gröt. Sedan kunde hon ge drängen mat. Kvinnan skulle vara en av de överlevande efter digerdöden.

Fångstgropar

Fångstgropar för älg, räv och varg anses ha mycket gammalt ursprung och var den äldsta primitiva fångstmetoden. Det har funnits två fångstgropar inom hemmanet som någon kunde minnas. En låg vid gamla byvägen uppe på backen vid Nedre Väststuga. Självt minns jag hur vi lekte i den som barn. Den kunde vara omkring 3 meter djup med en omkrets av ca 10 meter. Den igenfylldes ständigt av avfall och skräp och fylldes till slut alldeles igen. Vad som fångats i gropen vet vi inte , kanske varg och räv. Vid Lycka, strax öster om stugan finns en moränås med större stenar och en kvarlevande oxel på högsta punkten. Här

fanns en fångstgrop som igenfylldes därför att den var farlig för lösgående djur och hästar. Gropen igenfylldes omkring sekelskiftet 1800-1900.

En tredje fångstgrop med ”*virkes lämning än i dag*” (svårläst) finns i

sumpmarkerna på Gärdets skog i gränsen mellan Bosebyn och Perserud.

Den kunde ha använts till fångst av större djur, kanske älg och björn. Dess läge efter vinterväg gjorde att gropen användes för vattning av hästar under kalla vintrar.

Alktorpet

På krönet ovanför Alken låg Alktorpet med lämningar av jord användning. Nu bevuxet med hundraårig granskog. Här bodde och odlade under en tid Alk-Ola, en svedjande finne som kom från finnvandringen i Mangskog. (*tilktorpet*)

(svårläst) o Högfjällshöjden knappt någon kilometer från Alktorpet. En mosse strax söder om Övre Ävja kallas Finnfallsmossen. En trång naturformation på vägen till Råtjärn i Bosebyn kallas än i dag Lämmedråga. Här förekom tydligen fångstfällor en gång i tiden. Ej långt från nämnda Lämmedråga finns fångstgropen som omnämnes här ovan. Några ord kan tilläggas angående Alk-Ola. Jag har tillfrågat Kenneth Larsson, den kände finnkulturforskaren från Mangskog angående finnsläktingarna på Tilkorp och Högfjällshöjden men han har inte återfunnit namnet i denna undersökningen. Därmed står berättelsen om Alk-Ola ännu i historiskt mörker.

Täppa

Täppa var det gamla soldatbostället i Perserud. Marken hade ursprungligen tillhört Hagen. Sista soldaten som bodde i Täppa var Johannes Persman. I Täppa föddes flera barn. Äldst var Olof Persman som gifte sig och bosatte sig i Intaket, som byggdes på 1890-talet då stommen till stugan flyttades från Rackstad till Intaket, från en plats nära Åsen och Lundsberg. En syster till Olof Persman var Johanna Almgren som gifte sig i USA men flyttade hem till Sverige och bosatte sig med sin familj i Taserud.

Johanna Almgren har själv berättat om hur det var att bo i soldatens torp.

Denna berättelse finns tillgänglig i arkivet¹.

¹ Perseruds Byalag förfogar över ett Arkiv med anteckningar efter en studiecirkel som hölls 19??

Soldatbostället återköptes några år in på 1900-talet av Daniel, som kom från Bytorp i Ingersbyn. Daniel blev änkeman och gifte om sig med Lovisa som kom från Backsjöbotten. Det fanns två söner i Täppa, Olof vilken kom från första giftet och som gift bosatte sig i Årbotten (Kvarnåsen). Oscar bodde hos sin mor Lovisa tills han nådde vuxen ålder, då även han bosatte sig i Årbotten. Han var gift med Maria från Sandåsen. Deras son bor i Arvika.

Oskar hade en kusin, även från Årbotten han hette Fritiof Nilsson och var från Bråten i nämnda by. Han var och utbildade sig vidare till konstnär porträtt och landskapsmålare. Fritiof vistades mycket hos släktingarna i Täppa där hans morfar Daniel var familjefader. Fritiof Nilsson utbildade sig tidvis hos Gustaf Fjaestad och, i kort tid i Perserud boende, Bror Lindh. Fritiof blev också antagen som elev vid Valands konstskola i Göteborg och skulle börja studierna där på hösten 1918. Men sjukdom kom i vägen och redan under sommaren samma år dog han i Årbotten. Vid en utställning på ett hotell i Arvika, blev Fritiof Nilsson erbjuden att flytta en del av utställningen till Stockholm. Men dessa målningar kom aldrig tillbaka. Vi har gjort en lång avvikelse till Fritiof Nilssons minne från folket i Täppa.

Oscar spelade dragspel och glädde många av kamraterna med musik från stugan eller gårdsplanen. En fin sommarkväll spelade Oskar dragspel vid logebron och kamraterna, flickor och pojkar, dansade inne på logen. Kommande dag på morgonen kom budet att Lovisa hastigt dött. Oscar blev nu ensam i Täppa med far och mor döda. Utläsningen av Lovisa skedde på gårdsplanen framför stugan. Andaktsstund hölls av professor Hjalmar Holmquist och äldsta dottern Gerda spelade orgel. Många av byborna voro samlade. Något halvår senare dog Gerda i Lund och kom aldrig mer till Perserud.

Gammal bebyggelse

Bebyggelsen i Perserud rörde sig ej bara om etablerade gårdar, som befolkades av samma släktled under mannaåldrar.

Det fanns också mindre där det fasta boendet var mer varierande. Jag nämner här några nu försvunna boställen som lämnat kvar både märken och minnen.

Buskarna

En av dessa backstugor låg strax norr om Lycka. Den kallades Buskarna. Åldern på bopplatsen är diskutabel . Man kan härleda den till sjuttonhundratalet. Kajsa Jonsdotter (f 1838) berättar om Magnus i Buskarna och hans hustru Lena.

Johannes Eriksson berättar om sin ungdom, hur han bodde som barn tillsammans med sin bror i Buskarna och hur han och hans bror lekte i den lilla bäcken i ravinen strax intill, Där de byggde små vattenhjul och uppdämningar. Johannes och hans bror emigrerade till Kristiania. Där skrev han ned sina minnen från sin barndom i Perserud som numera finns översatt i Byalagets Arkiv². Varför vi kan frånga frågor rörande detta.

Fadern Erik Andersson flyttade till gården Oppstuga, där han byggde till stugan och anlade en trädgård runt den. Oppstugas historia finns upptecknad på ett annat ställe³. Troligt är dock att Erik flyttade tillbaka till Buskstuga på sin ålderdom.

Då Regissören Gustav Edgren filmade sin version av Värmlänningarna, delvis i Perserud på 1930-talet, spelade en skådespelare Nils Lundell rollen som drängen i filmen.Enligt uppgift kom Nils Lundells mor från Perserud. Hon skulle vara född i Buskarna som Nils Lundell frågade efter och besökte Buskstugan lär ha rivits omkr 1885. Länge fanns gräsplanen kvar vid stugtomten. Barnen brukade alltid ha midsommarstång rest där varje sommar. Då var det också lekar och utklädsel för att fira midsommar.

I Bråten

Strax nedanför infarten till Villa låg på Övre Väststugas mark torpet I Bråten. Det var äldre än det torp som byggdes på Bråten av Anders Andersson från Åsen i Perserud. I Bråten föddes någon av Petter Nybergs föräldrar som efter torpets rivning bosatte sig på torpet Qvarngrinna . Ovanför i forsen fanns Perseruds första kvarn med anor från 1700-talet. Kvarnen lades ner sedan kvarnen byggdes i bäcken söder om Pershaget. Från den kvarnen finns en del murar och uppdämningsrester men kvarnen vid Brattforsen utjämnades då Arvika Verken byggde sin kraftstation med tubanläggning i fallet.

Hagalund

² Perseruds Byalags Arkiv

³ Perseruds Byalags Arkiv

Familjen Anders Andersson, son till Anders Bryntesson bodde en tid på jordlotten Åsen som nu avfolkats. Anders på Åsen började först bygga stugan på Västtomta men sålde de redan som halvbyggd till Magnus Elofsson från Pershaget. Anders Andersson med hustrun Lena flyttade då in på Åsen och bodde där en följd av år sedan han överlämnat nedre Väststuga till Per Wahlund. Ander kunde efter några år flytta in i egen stuga Hagalund. Det låg bara något stenkast från fädernegården Nedre Väststuga. Byggnationen på Hagalund understöddes delvis av sonen Petter Westlund som emigrerat till USA tillsammans med en bror Johan.

Jag kan här räkna upp alla barnen på Hagalund trots att de beskrivits på annat ställe: Kajsa gift med H Persson från Lycka, bosatt i Öjerud. Kristina gift med Johannes Olsson och bosatt på Lillåsen-Ida gift med Petter Elofsson bosatt på Östtomta. Tilda hade sonen Karl, bosatt på Hagalund sedan på Västtomta. Karin gift med Anders Svensson i Högvalta och bosatt där. Johanna ,ogift, dog i unga år på Åsen. Anders kallad Lill-Anders, var född krympling, bosatt på Hagalund, dog på sjukhemmet i Arvika.

Posten

Sedan min barndom lämnades tidningar och annan post in på Hagalund. Detta började redan då bostaden blev färdig och fortsatte tills postkörarna började bli bilburna. Då byggdes en postkur vid Lycka och var gemensam för alla hushål i Perserud.

Arvika Nyheter började sin verksamhet 1888. Den bars då till runt Racken belägna gårdar på ryggen med för årstiden användbara åkdon som exempelvis sparkstötting och på isarna om dessa bar. Hjalmar Andersson (f.1878) berättade att han mindes en brevbärare från Bosebyn som var verksam i en följd av år. Han kom från Kammersåsen i Bosebyn och kallades allmänt för Kammersen. Han var också spelman och spelade på dans, även i Perserud. Några år senare kom Post-Johan från Årbotten som utbärare. Efter honom kom Post-Erik och han blev så småningom bilburen. Posten kunde hinna till Perserud vid tretiden på eftermiddagen men vid dålig väderlek ofta senare. Ofta satt då en lång rad väntande på Hagalund.

Fridhem

Bostaden byggdes på 1910 (svårläst) talet av Fridolf Johansson. Fridolf använde en del virke från lillstugan i Nystuga som revs för en ny byggnad. Fridolf var äldst av tre bröder och föddes på "Rågen" ett skogstorp i Ingersbyn ungefär en kilometer norr om Alken. Fridolf var född 30/3 1895 och föräldrarna var Per och Kajsa, bosatta på Rågen. Fridolfs bröder hette Per och Alfred. Per kom ut i drängtjänst men Alfred dog mycket ung i TBC under militärtjänst. Fridolf kom också ut som "dräng" bl a hos Anders Newborg i Byn i Gunnarskog. I många år var han dräng och körkarl hos Anders och Matilde Nilsson Därframme i Perserud. Efter att familjen Där Framme skingrades arbetade Fridolf på egen hand och bodde på Ängåsens lillstuga tills han byggde sin egen bostad, som han kallade Fridhem. Fridolf dog 1970

August Persson

August Persson var född 1873 och reste till Amerika i unga år. Augusts mor kom från Rågen. Efter hemkomsten från Amerika köpte August Lövåsen där han bodde en tid tills han sålde till Evert Nilsson och hans hustru Hedvig från Arvika. August köpte då stället Bråten där ägaren Maria Andersson dog året innan. August dog 1958 och stugan såldes igen.

Neri Stuga Perserud

Bryngel Andersson 1710-1782 bodde i Perserud på ovan nämnda gård. Hans hustru Lotta Karin Persdotter 1710-1789. Vi börjar med dem för att inte förlora oss alltför långt in i tiden då alla gissningar börjar. Bryngels son hette Nils Bryngelsson f 1752. Maka var Anna Håkansdotter 1752-1810, kommen från Kyrkebyn. Anna Håkanssons far lär ha bott i Degernäset, Rackstad. Nils Bryngelssons son var Per Nilsson som var gift med Ingeborg Andersdotteroch som kom från Degernäset. Ingeborgs far var Anders Jonsson som en tid bodde i Degernäset. Anders Jonssons benämning när han kommer till Degernäset var kort och gott "lös drivare" Han flyttade både till Gunnarskog och sist Stålsberga. Ingeborg Andersdotter var dotterdotter till den kände Astor Eliasson 1733-1791, Kyrkvärd och nämndeman i Stommen.

Ingeborg och Per Nilssons dotter Cajsa Persdotter, f 1855, gifte sig med Per Eriksson från Högvälta och byggde då Östtomta i Perserud på mark som tillhörde Neri Stuga. Vad som föregick delningen av Neri Stuga känner jag inte till men Östtomta lade under sig stor del av skog och åkerjord. När barnen på

Östtomta nådde vuxen ålder flyttade fadern med hustrun tillbaka till Högvalta. Cajsa Persdotter fick flera barn som jag inte behöver göra anteckningar om då de sysslar med släktforskning.

Egendomen på Östtomta köptes av Petter Elofsson som kom från Perse-Haget och hans hustru Ida som kom från Nedre Väststuga (Anders Bryntesson, "*Här friade också nya släkter in i bilden*") (svårläst)

Ida var dotterdotter till ovannämnda Ingeborg . Ingeborgs övriga barn var Lena som gifte sig med Anders Andersson och dog på Hagalund. En son var Nils som gifte sig i Nystuga, Bosebyn, där det fanns barn o.s.v. Nils var en annan son till Ingeborg Andersdotter, hans hustru hette Anna. En av döttrarna var Johans Bergström på Söhagen. Barn var Ellen Rudolf och Julius. Julius emigrerade till USA och han har många ättlingar. En emigrerad dotter Anna hade inga barn. Nils bror var Johannes och hans två bröder Per och Nils som båda reste till Amerika. Johannes gifte sig i Amerika med Lisa, som kom från Ärtemark. De köpte Nystuga i Bosebyn efter hemkomsten och fick barnen Anna Thorén och Artur. Artur gifte sig i Årbotten där det nu finns flera familjer Engström. Den anmärkningsvärda gården Neristuga är riven sedan 1910-talet. Den kvarvarande egendomen med skog och åkrar inköptes på sterbhusauktion av Magdalena och Magnus Andersson på Gärdet, där enda dottern Karolina ännu var tonåring